

सदृश्य नक्शाहरू Analogue Maps	कागजी नक्शाहरू ।
मोहडा Aspect	ढालको सम्मुखतिर कम्पासको दिशा रहनु । यसलाई उत्तरबाट घडीको सुई बमोजिम लिइएको हुन्छ ।
ब्याख्या सूचक Attribute	वास्तविक संसारका वातावरण/घटनाको क्षेत्रगत बिनाका तथ्याङ्कको वर्णात्मक विशेषता, प्रायः क्षेत्र गत अवस्थितसंग सम्बद्ध रहने मात्रासूचक अथवा मापन ।
विकिरण रङ्गिन समुदाय/ब्याण्ड Band	परावर्तित भएको प्रकाश वा तापको चुम्बकीय विद्युत वर्णपटको विशिष्ट अन्तरको निम्ति बहु वर्णपटीय प्रतिरूपको एक तह तथ्याङ्क मूल्यको प्रतिनिधित्व (जस्तै - परावैजनीकरण, नीलो, हरियो, रातो, इन्फ्रारेडको निकट, इन्फ्रारेड, तापीय, राडर आदि) । अन्य प्रयोगकर्ता विशेष मूल्यहरू सक्कल प्रतिरूप ब्याण्डको मिलानद्वारा लगाउने पनि गरिन्छ ।
आधार नक्शा Base Map	नक्शामा राखिएका भौगोलिक स्वरूपहरूलाई अवस्थित आधारका लागि प्रयोग गरिएको हुन्छ । उदारहणका लागि सडकलाई सामान्यतया आधार नक्शामा पाउन सकिन्छ ।
सिमावर्ती Buffer	रेखाको समानान्तर अथवा बहुभुजको वरिपरि निर्दिष्ट चौडा भागको गल्ली । सिमावर्ती गल्लीको निश्चित भागलाई परिभाषित गर्ने प्रक्रिया हो र यसले ज्यामितीय हिसाबले नयाँ सिमाङ्कन खिच्ने गर्दछ ।
कम्प्युटर एडेड डिजाईन (क्याड) Computer Aided Design (CAD)	रेखीय नक्शा खिच्ने कम्प्युटर प्रणालीहरू ।
स्तम्भ पंक्ति/महल Column	तालिकाको लम्बवत् आयाम । एउटा स्तम्भ-महलमा नाम तथा तथ्याङ्कका प्रकार अनुरूपको मात्रासूचक/अङ्कन प्रयोग गरिएको हुन्छ ।
जोडिएको ठाउँ Connectivity	एक अर्को थोप्लाको समूह (Nodes) अथवा रेखाहरू जोडिएको ठाउँको व्याख्या ।
समोच्चरेखा Contour	पृथ्वी सतहको समान उचाई अथवा मात्रासूचक जोडिएका रेखा ।
नियन्त्रण खण्ड Control Segment	ग्लोबल पोजिसनिङ प्रणाली (जिपिएस) को अनुगमनको एउटा विश्वव्यापी सञ्जाल (Network) र यी नियन्त्रण कक्षहरूले भू-उपग्रहहरूको स्थिति तथा तिनीहरूले यन्त्र उपकरणमा शुद्धताको सुनिश्चित गर्दछन् ।
संयोजन जोडी Coordinate Pair (X, Y)	संयोजनको एक जोडीले बिन्दु स्वरूपको बयान X र Y अक्षमा गर्दछन् । संयोजनका समूहहरूलाई रेखा तथा बहुभुज स्वरूपहरूलाई परिभाषित गर्न प्रयोग गरिन्छ ।
तथ्याङ्काधार व्यवस्थापन प्रणाली Database Management System (DBMS)	तथ्याङ्काधारमा सूचनाको सङ्गठन तथा मूल्याङ्कन गर्नका लागि कम्प्युटर सफ्टवेयरको सङ्कलन ।
तथ्याङ्क बदल्नु Data Conversion	तथ्याङ्कलाई एक ढाँचाबाट अर्को ढाँचामा परिवर्तन गर्नु ।

तथ्याङ्कको शब्दकोष Data Dictionary	तथ्याङ्काधारमा राखिएका सूचनाको परिभाषा, संरचना र तथ्याङ्कको प्रयोगका सम्बन्धमा जानकारी । त्यहाँ तथ्याङ्क भने हुँदैनन् ।
तथ्याङ्कको सत्यता Data Integrity	तथ्याङ्कको नमूना तथा किसिम अनुसार तथ्याङ्कको मूल्य/महत्वको व्यवस्थापन गर्नु जस्तै सत्यता कायम राख्नु । संख्यात्मक स्तम्भ महलह रूले वर्णानुक्रम अनुसार (Alphabetic) तथ्याङ्क लिन्दैन ।
तथ्याङ्कको नमूना Data Model	व्यवहारिक प्रयोजनका हिसाबले सान्दर्भिक वास्तविक संसारका अमूर्त सोच एवम् बिचारका विशेषताहरूलाई मात्र यसमा समावेश गरिन्छ । यिनीहरू तथ्याङ्काधारमा तथ्याङ्कको प्रतिनिधित्व तथा तार्किक सङ्गठनका निमित्त मार्ग निर्देशनहरूको समूह पनि हुन्छन् । यसमा तथ्याङ्कको नामको तार्किक इकाईको बनावट र तिनीहरू बीचको सम्बन्ध रहन्छ ।
तथ्याङ्कको गुणस्तर Data Quality	तथ्याङ्कको बस्तुनिष्ठताले तथ्याङ्क स्रोतको सत्यतथ्यसंग वातावरण/घटनाको सम्बन्धलाई नाप्ने गर्दछ ।
तथ्याङ्काधार Database	सर्वव्यापी तथ्य अथवा उद्देश्यद्वारा तथ्याङ्कको सङ्गठन तथा एकीकृत सङ्कलन ।
डिफरेन्सियल पोजिसनिङ्ग Differential Positioning	एउटै ग्लोबल पोजिसनिङ्ग प्रणालीका सङ्केतको मागलाई दुईवटा रिसिभरहरूको सापेक्ष स्थितिको नाप/लेखाजोखा ।
डिजिटाइजर Digitiser	रेखीय प्रतिरूप अथवा समतल नक्शा संयोजन (X र Y) मा थोप्ला अवस्थितिको कोडिङ्ग (Coding) लागि प्रयोग हुने एउटा उपकरण (धेरैजसो विद्युतीय हुने) ।
डिजिटल धरातलीय नमूना Digital Terrain Model	धरातलीय स्वरूपका सूचना सहितको पृथ्वीको सतहको स्वरूपको एक डिजिटल प्रतिनिधित्व ।
चुम्बकीय विद्युत वर्णपट Electromagnetic Spectrum	चुम्बकीय विद्युत विकिरणका तरङ्ग लम्बाईको वर्णपट (इन्फ्रारेड, दृश्य तथा परावैजनी प्रकाश समावेश भएको) ।
स्वरूप Feature	वास्तविक संसारको भौगोलिक स्वरूप । नक्शा खिच्दा प्रायः गरेर नाम तथा वर्गीकरणमा प्रयोग गरिन्छ । जस्तै नक्शामा देखाइएका नाम वर्गका तत्वहरू ।
फायल File	अभिलेखको सङ्कलन । यिनीहरू प्रत्येकको स्थितिमा आधारित रहेर फायल गर्न सकिन्छ ।
ढाँचा Format	कम्प्युटरको प्रयोगका लागि तथ्याङ्कहरू क्रमानुगत ढाँचाभित्र व्यवस्थित गरिनु । एउटा फायल ढाँचाले कसरी सूचनालाई फायलमा सङ्गठित गर्न सकिन्छ, त्यसको विशिष्ट योजना गरेको हुन्छ ।
सामान्यीकरण गर्नु Generalise	तथ्याङ्कको समूहमा सूचनाको स्तर/तहमा बिस्तृतलाई घटाउने, सामान्य गर्ने, अथवा पुनः छनोट गरेर परिवर्तन गर्नु । धेरैजसो संयोजन हटाएर रेखा पातलो बनाई सामान्यीकरणको कार्य गर्ने प्रचलन छ ।
भौगोलिक सूचना Geographic Information	अवस्थितिसंग सम्बन्धित सूचनाहरू (थोप्ला, रेखा र क्षेत्रफलको रूपमा परिभाषित गरिएका), खासगरेर प्राकृतिक घटना/परिवेश, साँस्कृतिक अथवा मानवीय स्रोतहरूका सूचना ।
भौगोलिक सूचना प्रणाली Geographic Information System	वास्तविक संसारका माध्यमद्वारा निश्चित परिवेशका क्षेत्रगत तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने, सञ्चय गर्ने, पुनः प्राप्ति गर्ने, रूपान्तरण गर्ने तथा देखाउने कार्य गर्ने उपकरणको समूह ।

ग्लोबल पोजिसनिङ प्रणाली/ विश्वव्यापी जडित प्रणाली Global Positioning System (GPS)	ग्लोबल पोजिसनिङ प्रणालीले स्थानको स्थितिलाई सुनिश्चित गर्दछ । यसको प्रयोग गर्दा पृथ्वीको सतहमा रिसिभरले सङ्केतका लागि थाहा भएको कक्षमा कम्तिमा ३ वटा जिपिएस भू-उपग्रहहरूमा घुम्दा समय लिन्छ ।
ग्रिड Grid	भौगोलिक तथ्याङ्क नमूनाको प्रतिनिधिमूलक सूचना । यिनीहरूलाई स्तम्भ-महल तथा लहर-महलमा समान आकारका वर्गाकार सेल (Square cell) मा आकर्षक श्रेणीमा व्यवस्था गरिएको हुन्छ ।
हार्डवेयर Hardware	कम्प्युटर प्रोग्राम तथा तिनीहरूले दिने नतिजाहरू देखाउने प्रक्रियामा प्रयोग गरिने भौतिक उपकरण ।
प्रतिरूप प्रशोधन Image Processing	प्रतिरूप अथवा रास्टर ढाँचा तथ्याङ्कमा प्रयोग गर्न सकिने विभिन्न खाले कार्यहरू । यस अन्तर्गत प्रतिरूप संकोचन गर्ने, पुनः स्थापन (Restoration) गर्ने, बढावा (Enhancement) गर्ने, शुद्धिकरण (Rectification) गर्ने, पूर्व प्रशोधन गर्ने, साँख्यिकीकरण/परिमाण तोक्ने (Quantisation), क्षेत्रगत छान्ने (Spatial filtering) र अन्य प्रतिरूप स्वरूप चिन्ने तरिकाहरू समावेश हुन्छन् ।
प्रतिरूप Image	दृश्यको बयान अथवा रेखीय प्रतिनिधित्व, दृश्य अथवा विद्युतीय उपकरणद्वारा नमूना झैं उत्पादन भएको । यसका साझा उदाहरणको रूपमा दूर सम्बेदन तथ्याङ्क (जस्तै भू-उपग्रह तथ्याङ्क), स्क्यान तथ्याङ्क र फोटोहरूलाई लिन सकिन्छ ।
संकेत Index	तथ्याङ्काधारमा प्रयोग हुने विशेष खालको तथ्याङ्क संरचना । भौगोलिक तथ्याङ्क समूहमा क्षेत्रगत स्वरूप अथवा तालिकामा अभिलेखका निम्ति सहजै खोज्न सकिने हुन्छ ।
अन्तरक्रियात्मक Interactive	कम्प्युटर तथा प्रयोगकर्ताहरू बीच दोहोरो सञ्चारको प्रक्रियाको वर्णन ।
इन्टरपोलेसन Interpolation	सतहमा थाहा भएको थोप्लाह रूको संख्याको मात्रासूचकका माध्यमद्वारा जानकारी नभएका थोप्लाह रूको मात्रासूचकको अनुमान गर्ने तरिका ।
समरेखा Isoline	सतहमाथि समान मात्रासूचक/अङ्कन भएका बिन्दुहरू जोड्ने रेखा ।
अक्षांश-देशान्तर Latitude-Longitude	पृथ्वीको सतहमा अवस्थित नापन प्रयोग गरिने गोलाकार आधार प्रणाली । अक्षांश र देशान्तरले पृथ्वीको सतहमा अवस्थितिलाई देखाउन पृथ्वीको केन्द्रबाट कोणीय नापलाई प्रस्तुत गर्दछन् । अक्षांशले उत्तर-दक्षिण दिशामा कोण नाप्छ भने, देशान्तरले पूर्व-पश्चिम दिशामा कोण नाप्ने गर्दछ ।
तह Layer	तथ्याङ्काधारभित्र स्वरूपका प्रकार अथवा शीर्षकलाई धेरैजसो प्रतिनिधित्व गर्नु । तहहरू एउटै संयोजनमा रजिष्टर भएका हुन्छन् । नयाँ तह सिर्जना गर्न भिन्न तरिकाबाट एकीकृत गर्न सकिन्छ ।
रेखा Line	दुई बिन्दुहरू बीचको सबैभन्दा छोटो दूरी (कहिलेकाँही रेखाखण्ड भनिन्छ) । भौगोलिक सूचना प्रणाली (GIS) मा धेरै जोडिएका रेखा खण्डहरूले पनि रेखालाई नै देखाउँदछन् । यिनीहरू एक-आयामिक बस्तु एवम् आकृति हुन् ।
नक्शा Map	समतल सतहमा पृथ्वीको सतहको भौतिक स्वरूपको अंशलाई भौगोलिक हिसाबले देखाइएको अमूर्त प्रतिनिधित्व । नक्शाले चिन्ह, प्रतिक (Symbol) र भू-स्वरूपहरू बीचको क्षेत्रगत सम्बन्धलाई देखाउँछ ।

बीजगणितीय नक्शा Map Algebra	रास्टर नक्शाहरू मिलाउने, छान्ने (Filtering) तथा जोड्नुका लागि गरिने समष्टि कार्यहरू ।
नक्शा प्रक्षेपण Map Projection	पृथ्वीको देशान्तरको मध्यान्ह रेखा र अक्षांशको समानान्तर प्रतिनिधित्व हुने गरी गोलाकारबाट समतलमा रूपान्तरण गर्ने प्रक्रिया ।
नक्शाका बारेमा जिज्ञासा Map Query	भौगोलिक तथ्याङ्कको क्षेत्रगत वा तार्किक प्रश्नहरू भौगोलिक सूचना प्रणालीको माध्यमद्वारा सोधेर सूचना छनोट गर्ने प्रक्रिया । क्षेत्रगत प्रश्नले अवस्थिति अथवा क्षेत्रगत सम्बन्धमा आधारित रहेर भू-स्वरूपहरूको छनोटको प्रक्रिया अगाडि बढाउँदछ ।
नक्शा माननाप Map Scale	नक्शामा पृथ्वीको सतह प्रतिनिधित्व गरेर देखाउनका लागि घटाउन वा सानो बनाउनु आवश्यक हुन्छ । नक्शाको कथन माननाप र पृथ्वीको सतहको माननाप बराबरी हुन्छ । यसलाई प्रायः गरेर दूरीको प्रतिनिधित्व भिन्नको रूपमा प्रस्तुत गरिन्छ । जस्तै १:२४,००० (नक्शाको एक इकाई दूरीले पृथ्वीका सतहको २४००० इकाईलाई प्रतिनिधित्व गर्दछ) ।
मध्यान्ह रेखा Meridian	उत्तरी ध्रुवदेखि दक्षिणी ध्रुव सम्म लम्बवत् रूपमा काटिएका रेखा । यी रेखाहरूले काटेको अवस्थितिको देशान्तर एउटै हुन्छन् ।
नमूना Model	नमूनाका माध्यमद्वारा निश्चित अवस्था सिर्जना गर्न नक्का गर्ने प्रक्रिया, स्थितिको बुझाई, परिणामको भविष्यवाणी अथवा समस्याको विश्लेषणका बारेमा जान-पहिचानका साथ वास्तविकताको प्रतिनिधित्व हुन्छ । कुनै पनि नमूनाले नियमहरूको समूह तथा तरिकाहरूको रूपमा संरचना बनाएको हुन्छ र यसमा भौगोलिक सूचना प्रणाली (GIS) मा भएका क्षेत्रगत मोडेलिङ्ग यन्त्रहरू (Modelling tools) समावेश हुन्छन् ।
बहुमार्ग त्रुटि Multipath Error	सङ्केतमा बाधा एवम् हस्तक्षेपका कारण त्रुटि हुन्छ । दुई वा सो भन्दा बढी फरक मार्गहरूबाट भइरहेको परावर्तन एवम् चाँडो-चाँडो गतिशीलताको परिणाम स्वरूप यस्ता त्रुटि पाइन्छन् ।
संजाल विश्लेषण Network Analysis	सञ्जालमा अवस्थितिहरू बीचको सम्बन्ध देखाउन विश्लेषणात्मक तरिकाहरू सम्बन्धित हुन्छन् । यसमा संजाल प्रणालीको क्षमताहरू र सुविधाहरूका लागि उपयुक्त अवस्थिति रहन्छन् ।
खप्ट्याउनु Overlay	समान संयोजन प्रणाली भएका विभिन्न क्षेत्रगत रूपमा पञ्जिकृत तथ्याङ्कको एकीकृत डिजिटल प्रतिनिधित्वको प्रक्रिया ।
पिक्सेल Pixel	तस्वीर अवयवका लागि छोटो रूप, उदाहरणका रूपमा सबैभन्दा सानो खण्डित अवयव हो, जसले प्रति रूप बनाउँदछ । यसले सामान्यतः सानो वर्ग वा पृथ्वीको सतहको अंशलाई प्रतिनिधित्व गरेको हुन्छ । यस्ता भागहरू बायुयान वा भू-उपग्रहबाट स्क्यान भएका, दृश्य स्क्यानबाट संक्षेपमा लिएका रेखीय प्रति रूपको अंश अथवा स्क्रिनमा एउटा थोप्ला रूपमा रहन्छन् ।
थोप्ला Point	क्षेत्रगत आधार प्रणालीमा बस्तुको अवस्थिति वा स्थिति । यी शून्य आयामिक बस्तु हुन् ।
बहुभुज Polygon	थोप्लाको एउटै संख्यामा तीन वा सो भन्दा बढी भुजामा काटिएको क्षेत्रफल । यी दुई-आयामिक बस्तु हुन् ।
प्रक्षेपण Projection	गणितीय रूपान्तरणको प्रयोग गरेर भू-स्वरूपहरूको स्थानान्तरणका निमित्त गोलाकार पृथ्वीबाट समतलमा लैजाने विधि ।

जिज्ञासा राख्नु Query	औपचारिक भाषा प्रयोग गरेर नक्शा वा तथ्याङ्क आधारमा संरचनागत हिसाबले जानकारी लिने प्रश्न ।
रास्टर Raster	प्रतिरूप संचयका लागि लहर-महल तथा स्तम्भ-महलको संरचना भएका सेल (Cell) तथ्याङ्क । सेलहरूको समूहले एउटै मूल्यबाट भू-स्वरूपहरूलाई प्रतिनिधित्व गर्दछन् ।
सम्बन्धित तथ्याङ्काधार व्यवस्थापन प्रणाली RDBMS	तालिकाबद्ध फायलहरूमा सङ्गठित गरिएका तथ्याङ्कसम्म पहुँच क्षमता भएका तथ्याङ्काधार व्यवस्थापन प्रणाली । यिनीहरू एक अर्कासाथ फाइलद्वारा अन्तर-सम्बन्धित गर्न सकिन्छ । RDBMS ले तथ्याङ्क प्रयोग गर्ने तरिकाका लागि शक्तिशाली यन्त्र उपकरण प्रदान गर्दछ । यसमा फरक-फरक फायलहरूबाट तथ्याङ्क फाइलहरूलाई पुनः जोड्न सक्ने क्षमता हुन्छ ।
अभिलेख Record	वास्तविक संसारका घटनाहरूमा व्याख्यासूचकद्वारा बयान गरिएका अबलोकनका समूह ।
दूर सम्वेदन Remote Sensing	टाढाबाट पृथ्वीको सतह तथा वातावरणका सम्बन्धमा तथ्याङ्क राख्ने विधि । जस्तै भू-उपग्रह वा वायुयानबाट ।
शुद्धता Resolution	शुद्धताले सत्यतालाई सङ्केत गर्दछ । यसमा नक्शाको माननापले भौगोलिक स्वरूपको अवस्थिति र आकारलाई निर्दिष्ट गर्न सक्दछ । ठूलो नक्शा माननापमा शुद्धताको बढी सम्भावना रहन्छ । जब नक्शाको माननाप घट्दछ, तब शुद्धतामा कमी आउने तथा स्वरूपको सीमानाहरू सामान्य हुने अथवा कुनै त देखाउन पनि नसकिने हुन्छन् ।
लहर-महल ROW	व्याख्या तालिकाको अभिलेख । स्तम्भ-महलको समूहले बनेको तालिकाको क्षैतिजीय आयाम हो । यसको प्रत्येकमा एक तथ्याङ्क रहन्छ । यो प्रतिरूपमा पिक्सेल वा ग्रिड (Pixel or grid) अन्तर्गत सेलहरूको समूहको क्षैतिजीय रूप पनि हो ।
भू-उपग्रह समूह Satellite Constellation	अन्तरिक्षमा भू-उपग्रह समूहको व्यवस्थापन ।
माननाप Scale	नक्शा, चित्र वा फोटोको दूरी तथा पृथ्वीको सतहको अनुपातिक दूरी बीचको अनुपात वा भिन्न ।
स्क्यानर Scanner	कम्प्युटरद्वारा प्रयोग गर्न सकिने डिजिटल ढाँचाभित्र नक्शाहरू रू वा प्रतिरूपहरूबाट सदृश्य सूचनालाई रूपान्तर गर्न प्रयोग गरिने विद्युतीय उपकरण ।
छनोटको उपलब्धता Selective Availability	ग्लोबल पोजिसनिङ प्रणाली (GPS) भू-उपग्रह सङ्केतभित्र केही नियोजित अन्तर्राष्ट्रिय यन्त्र आवाजको परिचय दिन अमेरिकी सुरक्षा विभागद्वारा नीति अनुशरण गरेको छ । त्यसपछि नागरिक प्रयोगकर्ताहरूका लागि यिनीहरूको सत्यता ह्रास गरिन्छ ।
भिरालोपन Slope	दूरीसंगसँगै सतहको भिरालोपनको मात्रामा भएको परिवर्तनलाई नाप्नु । जसलाई डिग्री अथवा प्रतिशत रूपमा प्रस्तुत गरिन्छ ।
सफ्टवेयर Software	कम्प्युटरका लागि कार्य सञ्चालन गर्न लेखिएका कार्यक्रमहरूको प्रणाली ।
अन्तरिक्ष खण्ड Space Segment	अन्तरिक्षमा सम्पूर्ण GPS प्रणालीको भाग । जस्तै भू-उपग्रहहरू ।

क्षेत्रगत विश्लेषण Spatial Analysis	भौगोलिक घटनाको अवस्थितिको अध्ययनसंगसंगै तिनीहरूको क्षेत्रगत आयामहरूसँग पनि सम्बद्ध विश्लेषणात्मक तरिकाहरू ।
क्षेत्रगत शुद्धता Spatial Resolution	सतहमा नाप गर्नु । भू-स्वरूपहरूलाई प्रतिरूपमा प्रत्येक पिक्सेलद्वारा प्रतिनिधित्व गरिएको हुन्छ ।
तालिका Table	सम्बन्ध तथ्याङ्कधार प्रणालीमा लम्बवत् आयाम (स्तम्भ-महल) र क्षैतिजीय आयाम (लहर-महल) अन्तर्गत तथ्याङ्क अवयवहरूको समूह । तालिकाले स्तम्भ-महलको संख्यालाई विशिष्ट गरेको हुन्छ, तर कुनै पनि लहर - महलको संख्यालाई पनि विशिष्टकृत गर्न सक्छ । अतः तालिकालाई प्रायः गरेर सम्बन्ध भन्ने गरिन्छ । तालिकामा लहर-महलले सञ्चय गरेको अभिलेख समान फायलहरूबाट रचनाको हिसाबले बराबर हुन्छन् । यसमा फिल्ड दोहोरिएका हुँदैनन् ।
शीर्षक Theme	भौगोलिक तथ्याङ्क समूहमा प्रयोगकर्ताका परिप्रेक्ष्य अनुसार किटान भएको । यदि प्रयोगका हिसाबले हेर्ने हो भने, नाम तथा स्वरूप वर्ग अथवा तथ्याङ्क समूह नाम, सरोकारको व्याख्या, तथ्याङ्क वर्गीकरण खाका र खिचन (Drawing) का लागि शीर्षक विशेष प्रतिक अङ्कन (Symbology) द्वारा प्रस्तुत भएका हुन्छन् ।
धरातलीय नक्शा Topographic Map	खास स्थान अथवा क्षेत्रको सतहको भू-स्वरूप देखाएको नक्शा । यस्ता नक्शामा समोच्चरेखाले सतहको समान उचाईलाई सङ्केत गर्दछन् । यस्ता खाले नक्शालाई प्रायः गरेर धरातलीय नक्शा (Topo Map) को रूपमा लिइन्छ ।
रूपान्तरण Transformation	बैकल्पिक आधार प्रणाली बीच संयोजनहरूको गणितीय परिवर्तन (जस्तै नक्शा प्रक्षेपण) ।
त्रिकोणिकरण Triangulation	पुनरुत्पादन (Producible) त्रिकोणको रूप खडा गर्न क्षेत्रफलभित्रका सबै थोप्लाहरूको आन्तरिक जोडाई (Interconnection) ।
प्रयोगकर्ता खण्ड User Segment	ग्लोबल पोजिसनिङ प्रणालीको सम्पूर्ण प्रणालीको भाग । यसले GPS सङ्केतका रिसिभरहरूलाई समावेश गर्दछ ।
चल Variable	तत्त्वमा खण्डित परिमाण ।
भेक्टर तथ्याङ्क Vector Data	ज्यामितीय आधारित क्षेत्रगत घटनाको वर्णन (जस्तै थोप्ला, रेखा तथा क्षेत्रफल) ।

लेखकहरूका सम्बन्धमा

श्री बसन्त श्रेष्ठ बैङ्कको एशियन इन्टिच्यूट अफ टेक्नोलोजीबाट कम्प्युटर इन्जिनियरिङमा स्नातकोत्तर र भारतको मद्रास युनिभर्सिटीबाट इलेक्ट्रिकल तथा इलेक्ट्रोनिक इन्जिनियरिङमा स्नातक गर्नु भएको छ । वहाँको सूचना प्रविधि र प्रयोगका क्षेत्रमा विस्तृत अनुभव छ । वहाँ ICIMOD मा १९९० मा प्रवेश गरी हाल भौगोलिक सूचना प्रणाली, दूर सम्बेदन र ग्लोबल पोजिसनिङ प्रणाली प्रविधिमा संलग्न हुनु हुन्छ । ICIMOD का विभिन्न कार्यक्रमका माध्यमबाट सूचना प्रविधिको पूर्वाधार सुधार र हिन्दू कुश-हिमालय क्षेत्रमा सूचनाको पहुँच पुर्‍याउन वहाँले योगदान गरिरहनु भएको छ । वहाँले प्रविधिहरू तथा तिनीहरूको प्रयोगका सम्बन्धमा ५ वटा रिपोर्ट र धेरै संख्यामा पेपरहरू पनि प्रकाशित गरिसक्नु भएको छ । ICIMOD का १८० वटा प्रकाशनहरू राखेर सिडीरोम (CD-ROM) बनाउने अवधारणा ल्याउने र त्यसलाई उत्पादन गर्ने कुरा वहाँले नै महसुस गर्नु भएको थियो ।

श्री वीरेन्द्र बज्राचार्य नेदरल्याण्डको अन्तर्राष्ट्रिय इन्स्टिच्यूट फर एरोस्पेस तथा अर्थ साइन्स (ITC) बाट भू-सूचना पूर्वाधार (Geo-Information Infrastructure) मा विशिष्टिकरण साथ भू-सूचना (Geo-Information) मा स्नातकोत्तर गर्नु भएको छ । वहाँ नेपालको त्रिभुवन विश्वविद्यालयबाट वित्त प्रशासन (Business Administration) मा स्नातकोत्तर र भारतको राजस्थान विश्वविद्यालयबाट सिभिल इन्जिनियरिङमा स्नातक गर्नु भएको छ । ICIMOD मा वहाँ (GIS) जिआइएस तथा दूर सम्बेदनमा तालीमको विकास तथा सञ्चालन, तथ्याङ्कधारको विकास र सवाल अध्ययनमा प्रयोग गर्नमा संलग्न भइरहनु भएको छ । वहाँले केही मुख्य योगदान गरेका जिआइएस/दूर सम्बेदनमा (GIS & Remote Sensing) कम्प्युटरमा आधारित CD-ROM (सिडीरोम) तालीमको विकास, नेपालको हावापानी तथा जलीय (Hydrological) एट्लास र नेपालका जिल्लाहरूको विकास परिसूचकहरूको प्रकाशन भइसकेको छ । सन् १९९५ मा वहाँ ICIMOD मा नियुक्ति हुनु भन्दा अगाडि खानेपानी तथा ढल निकास विभागको सूचना प्रणाली ब्यवस्थापन, अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण, कम्प्युटर एडेड डिजाइन तथा सेवा (Facility) नक्शाङ्कन जस्ता महत्वपूर्ण कार्यहरू इन्जिनियरिङका रूपमा काम गर्नुका साथै विभिन्न प्राइभेट संघ-संस्थाहरूसंग परामर्श इन्जिनियर तथा क्याड (CAD) विज्ञको नाताले पनि काम गर्नु हुन्थ्यो ।

श्री सुशिल प्रधान वेजनिन्जेन (Wageningen) कृषि विश्वविद्यालय तथा नेदरल्याण्डको अन्तर्राष्ट्रिय इन्स्टिच्यूट फर एरोस्पेस सर्भे तथा अर्थ साइन्स (ITC) बाट ग्रामीण प्रयोगका निम्ति भू-सूचना प्रणाली (GIS) मा स्नातकोत्तर गर्नु भएको छ । वहाँ अमेरिकाको वासिङ्गटन डिसीको वासिङ्गटन विश्वविद्यालयको सहयोगमा अन्तर्राष्ट्रिय स्ट्याटिस्टिक्स प्रोग्राम सेन्टर/सेन्सस अफ युएस ब्यूरोबाट भू-सूचना प्रणाली तथा कम्प्युटर सूचना प्रणालीमा पोष्ट ग्राजुयट डिप्लोमा गर्नु भएको छ । वहाँ ICIMOD मा सन् १९९४ मा प्रवेश गर्नु भएको थियो र हाल ICIMOD का विभिन्न 3-S (GIS, RS, GPS) प्रयोगका कार्यक्रमहरूमा संलग्न हुनु हुन्छ । वहाँले नेपालमा दीगो पर्वतीय विकासका मुख्य परिसूचकहरूको GIS तथ्याङ्कधार नामक रिपोर्ट र GIS को एकीकरण, दूर सम्बेदन तथा एरिया फ्रेम स्याम्प्लिङ फर क्रप एक्रियज इस्टिमेशन पेपर प्रकाशित गर्नु भएको छ ।

श्री बलराम राया त्रिभुवन विश्वविद्यालयबाट भूगोल विषयमा स्नातकोत्तर गर्नु भएको छ । वहाँ विश्वविद्यालय अन्तर्गत धनकुटा बहुमुखी क्याम्पसमा सन् १९९७ मा प्रवेश गरी भौगोलिक सूचना प्रणाली तथा दूर सम्बेदनको पाठ्यक्रमलाई स्नातक तहमा परिचित गराउन महत्वपूर्ण भूमिका खेल्दै आउनु भएको छ । त्यस्तै गरेर भौगोलिक सूचना प्रविधिलाई धनकुटा जिल्लाका केही गाउँ विकास समितिका सूचनाहरूलाई व्यवस्थित गर्न प्रयोग गर्नु भएको छ । यसका अतिरिक्त वहाँ स्थानीय संघ-संस्थासंग मिलेर कोशी पहाडी जिल्लाहरूमा महत्वपूर्ण गैर-काष्ठ वन पैदावारहरू (NTFPs) को अनुसन्धानको संयोजन कार्यमा समेत संलग्न हुनु हुन्छ । त्यस क्षेत्रमा कार्य गर्दा सिकिएका कुरा एवम् अनुभवहरूलाई संगालेर विभिन्न प्रतिवेदन तथा लेखहरू प्रकाशित गर्नु भएको छ ।